

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING

OOST EN WEST

„Het Koloniaal belang
is een algemeen
Nederlandsch belang”.

Opgericht door Kolonel
E. V. L. van Zuylen,
21 Maart 1900.

KANTOREN:

HOOFDBESTUUR } HEULSTRAAT 17, DEN HAAG.
INLICHTINGDIENST } TELEFOON 4519.

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN
moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie”, en gezonden
aan de Presidente: HEERENGRACHT 7, DEN HAAG.

KOLONIAAL

ARBEIDS- EN INFORMATIE-BUREAU „OOST EN WEST”:
TIJDELIJK HEULSTRAAT 17, DEN HAAG, TEL. 4519.

Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich tot
den Administrateur: HEULSTRAAT 17, Tel. 4519.
Voor Advertentiën tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20,
Telefoon intercomm. 2793, beiden DEN HAAG.

CORN. DE JONG ATELIER VOOR MODERNE FOTOGRAFIE

Zeestraat 63 :: Den Haag :: Tel. 6038

INHOUD: Uit de Oost-Ind. Mail. — Suriname. —
Curaçao. — Wat de Inlander zegt. — Wat de
Chinees vertelt. — Van Vreemde Koloniën. — Oost-
en West-Ind. Litt.-Overzicht. — Mededeelingen.

Uit de O. I. Mail.

Gul N.-I.

Het Centraal Comité te Batavia tot leniging van den
nood in Nederland maakt bekend dat sedert de vorige
opgave alsnog ontvangen werden:

f 10.— 15de Storting Wonosobo, bijdrage der vereeniging
Langen, Ngesti Dono, f 1698.39 2de id. Djember,
f 71.75 9de id. Bora, f 38.09 bijdrage der Club Soergo-
dora te Parigi, f 320.— 6de storting Bandjermasin, f 800
18de id. Soerakarta, f 438.50 13de id. Djokjakarta, f 5.—
Bijdrage N.N., f 619.20 20ste storting Padang, f 17.28
bijdrage T. E. A. van B. W. te Bandjarnegara.

Met de reeds eerder bekend gestelde bijdragen werd
totaal f 684.181.46 ontvangen, waarvan f 650.000.— be-
reids naar Nederland overgemaakt.

N.-I. Steuncomité „Curaçao”.

Het Centraal Comité maakt bekend, dat sedert de vorige
opgave alsnog ontvangen werden de navolgende bijdragen:
f 29.— storting ass. res. Temanggoeng. f 45.— id
Djokja; f 33.— id. Padang; f 14.30 id. gezaghebber
Bengkajang, f 15.— id. resident Madioen; f 1000.— id.
resident Cheribon; f 450.35 id. Resident Batavia.

Met inbegrip der reeds eerder bekend gestelde bijdragen
werd totaal f 22335.30 ontvangen, waarvan f 20.000 be-
reids naar Nederland overgemaakt.

Waar ligt Curaçao?

We lezen in het „Soer. Nbl.”: Zooals men weet, zal
mevrouw van der Steen a.s. Zaterdag in den schouwburg
een voorstelling geven, waarvan een gedeelte der opbrengst
bestemd is voor de noodlijdenden in Curaçao. Mevrouw
van der Steen ontving nu van iemand, wiens naam wij
maar zullen verzwijgen, het volgende schrijven:

Geachte mevrouw, met verwondering lees ik, dat u een
weldadigheidsvoorstelling geeft voor noodlijdenden in
Curaçao. Maar eerlijk gezegd, dat komt mij verdacht
voor, omdat ik in de buurt van Malang heel goed bekend
ben, en daar heelemaal geen desa of kampong ken van
dien naam. U zoudt dus goed doen, uit te leggen, waar
die desa ligt, anders ben ik van de overtuiging, dat u ons
wat op onze mouw wilt spelden, dat wij toch niet van
u gewoon zijn.”

Het dient gezegd, dat ook wij urenleng vergeefs op de
kaart van Java naar Curaçao hebben gezocht.

De onrust in Celebes.

De „Mak. Crt.” gaf de volgende berichten omtrent de
onrust in Goa:

„Van de ageerende patrouille in Goa hebben wij tot
heden nog niets naders vernomen.

Wel vernamen wij, dat bij de bevolking groote onrust
heerscht; er bestaat een niet te beschrijven vrees voor
de zwerfende benden. Waar anders al dadelijk de oorzaak
van relletjes, als hier hebben plaats gehad, bekend zijn of
althans gegist wordt, hoort men nu niets daarvan.

Men vestigde er onze aandacht op, dat tegen den adel
een soort van wrok bestaat.

Sommige van deze heeren van hoogere geboorte houden
van een kalm en lui leventje, hebben gaarne een paar
aardige echtgenootjes, leggen met genoeg dagelijks, een
kaartje; maar waar de duiten voor al die aardigheden van-
daan komen, is soms moeilijk na te gaan.

Een publiek geheim is het dat door sommige hoofden
veel gekuip en verzwegen wordt..... en nog niet zoo
heel lang geleden werd onder een partijtje opgevatte
rampokkers een kamponghoofd gevonden.

Uit Soengeiminassa wordt bericht, dat de civiel gezag-
hebber aldaar een bende van 11 man overviel en daarvan
ook den leider arresteerde.

De in hun bezit zijnde goederen etc. werden herkend
als afkomstig van diefstal.

Van terzijde vernemen wij, dat de luitenant Reeman zijn
eerste succes kan boeken. Bij verschillende huiszoekingen
heeft hij 118 man gearresteerd.

De Bataviaasche bladen vermelden, dat aan het lid van
den Raad van Nederlandsch-Indië, den heer W. J. Coe-
nen, is opgedragen om zich naar het gouvernement Cele-
bes en Onderhoorigheden te begeven, teneinde, in overleg
met den Gouverneur van dat gewest een onderzoek in te
stellen naar de oorzaken van de in den laatsten tijd meer-
malen op verschillende plaatsen in voormeld gouverne-
ment plaats gehad hebbende rustverstoringen en naar de
maatregelen, welke zouden zijn te nemen om in den to-
stand verandering te brengen.

Irrigatie in Atjeh.

„De Javabode” schrijft:

Het is een verheugend feit, dat in de laatste jaren meer
en meer aandacht wordt geschonken aan de verbetering
van de bevoeiing in verschillende gewesten der buiten-
bezittingen, waaronder ook Atjeh behoort.

Wat dit laatste gewest betreft, zien wij uit de bijlagen
van het jongste Koloniaal Verslag, dat aldaar in aanbouw
was een stuwdam in de Daraj-rivier, waarvoor ruim 24
mille is toegestaan, een gelijksoortige dam in de Kroeëng
Lang Kareueung bij Indrapoeri, waarvan de geraamde
kosten ruim f 32000 bedragen, verder een aquaduct over
de Kroeëng Batee, kosten ruim 10 mille; voorts herstellen
van verschillende kleinere dammen. Daarnaast is als een
uitgebreid werk te noemen de verbetering van den water-
afvoer van en de bevoeiing uit de beneden Pensangrivier,
waarmede eene uitgaaf van meer dan f 200.000 gepaard
gaat.

Het is boven twijfel verheven, dat de aanleg van al
deze werken, welke aan den landbouw der bevolking ten
goede komen, eene zeer gunstige wijziging in hare stem-
ming tegenover ons bestuur brengt.

Thans heeft de gouverneur van de regeering gedaan ge-
kregen in het belang van de schaarsche bevolking van het
nabij Idi op de Oostkust van Atjeh gelegen landschap
Djoelo Tjoet een werk te doen uitvoeren, waaraan zij
zelve zal meewerken.

Reeds heel lang worden de bouwvelden aldaar, welke
door de Atjehtram doorsneden worden, kunstmatig be-
voeid, waartoe men in de Kroeëng (rivier) Djoelo Tjoet
een dam had aangelegd, van waar eene leiding het water
naar de sawahs voerde.

Telken jare sloeg die dam van inlandsche constructie
weg en steeds ging men weer tot het herstellen over, wat
echter steeds moeilijker werd doordat de rivier al dieper
uitschuurde en een voortdurend grootere stroomsnelheid

kreeg. Toen eenige jaren geleden de geheele dam bij een
hevigen bandjir wegsloeg, zag de bevolking geen kans
dien opnieuw te herstellen, zoodat wegens gemis van be-
hoorlijke bevoeiing de uitsluitend op regenwater aange-
wezen sawahs weinig meer opbrachten.

In dien onbevredigenden toestand zal nu verbetering
komen, doordat op een hooger stroomopwaarts gelegen
plaats in de rivier een permanente stuwdam zal worden
gebouwd.

Door de regeering is machtiging verleend daarmede
dadelijk aan te vangen en zijn de noodige gelden, ruim
f 32500, beschikbaar gesteld.

Zuinig zijn.

Met het geld van de Indische belastingbetalers wordt
niets steeds even..... oordeelkundig omgesprongen.

Een voorbeeld daarvan vinden we weer eens in het
„Soer. Nieuwsblad”, zoo schrijft het „Bat. Nieuwsblad”.

„Zooals men weet heeft de dienst der pestbestrijding
sedert ruim een jaar ongeveer de beschikking over een
groot aantal auto's, welke over de voornaamste peststre-
ken, Malang, Soerabaja, Madioen en Pare verdeeld zijn.

Mer het oog echter op de groote uitgave voor den aan-
koop van een zoo groot aantal wagens, werd destijds be-
sloten, niet alle wagens te koopen, doch een deel te huren,
waarmede men goedkooper dacht uit te komen.

Zoo heeft een auto-firma te Soerabaja aan den dienst
der pestbestrijding verhuurd vijftien auto's tegen een huur-
prijs van f 450 per maand, hetgeen haar dus per maand
niet minder dan f 6750 opbrengt.

En waar de auto's, zooals gezegd, reeds meer dan een
jaar in gebruik zijn, heeft de dienst tot dusver meer dan
tachtig mille uitgegeven aan huur.

Voor dit bedrag had men toch zeker wel 15 auto's kun-
nen koopen, hetgeen in elk geval voordeliger zou zijn
geweest, daar de auto's, bij eventueel onnoodig worden,
nog altijd een zekere waarde zouden vertegenwoordigen,
en men niet, zooals thans geschiedt, had behoeven door
te gaan, met elke maand een kleine zeven mille aan huur
uit te geven.”

Geknoei en binnenlandsche maniertjes.

Onder dit hoofd schrijft „De Javabode”:

„Men seint ons uit Bangil, dat aldaar een onderzoek
wordt ingesteld naar een knoeierij van den luitenant-
Chinees, die gelden voor verhardingsmateriaal van wegen
ten eigen bate zou hebben aangewend.

Het onderzoek, dat door den regent, den ass. resident
en den controleur Zaterdag werd gevoerd, duurde van 10
u. 's morgens tot 3 u. 's namiddags.

De Chineesche getuigen moesten al dien tijd blijven
staan!.....

Zij zullen zich hierover gaan beklagen.”

Een nieuwe school.

Door den directeur van Onderwijs en Eeredienst is be-
paald, dat bij den aanvang van het inlandsch schooljaar
1915—1916 te Siak Sri Indrapoera, hoofdplaats van de
onderafdeeling Siak der afdeeling Bengkalis van de resi-
dentie Oostkust van Sumatra, eene openbare Hollandsch-
Inlandsche school (Inlandsche school der 1ste klasse) zal
worden geopend.

Bad- en waschgelegenheden voor Inlanders.

We lezen in het „Soer. Nwsblad”:

Zooals men weet, is door den dienst der gemeentewer-

PERRY & CO.

Dekstoelen
Hut
Mail } **koffers**
Vouwstoeltjes, enz.

HOOGSTRAAT
20.

ken, in samenwerking met dien der waterleiding, te Boeotan een openbare bad- en waschplaats, tevens W. C., gebouwd, waar de Inlander tegen betaling van een halven cent „entree” zijn kleeren of zijn lichaam in en uitwendig kan reinigen. Dat deze inrichting inderdaad door de Inlandsche bevolking op hoogen prijs wordt gesteld, blijkt wel hieruit, dat zij per dag door gemiddeld 600 personen wordt bezocht.

Werd aanvankelijk gevreesd, dat de nieuwe instelling der gemeente een nadeelig saldo zou bezorgen, thans is gebleken, dat niettegenstaande den lagen prijs, niet alleen de kosten gedekt worden, doch zelfs een winst behaald zal worden. Immers, de ontvangsten per dag bedragen 600 halve centen, of drie gulden, hetgeen per jaar een bedrag oplevert van f 1080.

Hiervan moet alleen worden afgetrokken het salaris van den mandoer. Daar de geheele instelling pl.m. f 1400 heeft gekost, kunnen de gedane uitgaven dus in twee jaar tijds terug zijn ontvangen.

Hierbij dient in aanmerking te worden genomen, dat deze goedkoop exploitatie alleen zolang gehandhaafd kan blijven, als het water, dat er wordt verbruikt, feitelijk slechts overloop-water is, en dus niet tegen een zekeren prijs berekend kan worden. Zoodra er echter meer van dergelijke inrichtingen werden geplaatst, zal het water wel degelijk in rekening moeten worden gebracht.

Binnenkort zullen nog in vijf andere stadsgedeelten dergelijke inrichtingen worden geplaatst, terwijl het de bedoeling is, het totaal dier inrichtingen te brengen op 200.

Tevens zal dan, en dat dit dringend noodzakelijk is, behoeft geen betoog, een verbod worden vastgesteld om in de kali's kleeren te wasschen.

Vee-Tentoonstelling.

Te Kabandjahé is 1 en 2 Juli eene groote tentoonstelling gehouden van paarden, vee, enz.

Er zijn belangrijke inzendingen.

Ook de belangstelling laat niet te wenschen.

Tweede verbinding Semarang—Demak.

Bij het gouvernements besluit van 18 Juni is onder de daarbij gestelde voorwaarde aan de Semarang—Joana Stoomtram Maatschappij concessie verleend voor den aanleg en de exploitatie van een stoomtramweg in de residentie Semarang, uitmakende een tweede verbinding van Semarang met Demak.

PERSONALIA.

Jhr. N. J. Westpalm van Hoorn van Burgh. †

Op 6 Juli j.l. is te Bandoeng overleden Jonkheer Nicolaas Johannes Westpalm van Hoorn van Burgh, een der meest bekende figuren uit de planterswereld. Tot het jaar 1905 was de overledene administrateur van de Pondok Gedehlanden en daarna tot het jaar 1910 administrateur van Semplak. Sedert leefde hij te Bandoeng zoogenaamd als rustend burger, in werkelijkheid steeds doende wat zijn hand te doen vond.

Jarenlang tot aan hare ontbinding was hij directeur der maatschappij tot exploitatie der rijklanden behorend tot het fideicommiss Tjampea.

Ook in de maçonieke wereld had de overledene een goeden naam. Voorheen voorzitter van de loge Excelsior te Buitenzorg, was hij tot heden voorzitter van de loge St. Jan te Bandoeng.

Het vorig jaar trof hem het treurig verlies zijner dochter, een verlies dat hij niet te boven kon komen. Hij leed geruimen tijd aan Indische spruw, een ziekte die hem reeds meermalen aan den rand van het graf bracht.

Met hem is weder een dier „blijvers” heengegaan, die door zijne omgeving niet spoedig vergeten zal worden.

Majoor Badings. †

Op 3 Juli j.l. is te Batavia ontslapen de majoor der Artillerie H. L. J. Badings. In 1891 op ruim twintig-jarigen leeftijd tot 2de luitenant der artillerie bij het Nederlandsche leger benoemd, ging hij in 1894 over bij het Indische leger, werd in Juni 1897 tot eerste luitenant, in Juli 1905 tot kapitein en in September 1913 tot majoor bevorderd, sedert welken tijd hij de betrekking van commandant van den legertrein bekleedde.

De Patih van Soerabaja. †

Te Soerabaja is op 72-jarigen leeftijd overleden de patih-wedono van Soerabaja, raden Sastrodi-Kromo.

De overledene, die den lande bijna 40 jaren in verschillende rangen diende, was, schrijft de „N. Soer. Ct.”, een zeer verdienstelijk ambtenaar, wiens heengaan zeer zal worden gevoeld. De overledene stond bekend als een bij uitstek goed politiemans; alle onderscheidingen, die hem konden ten deel vallen, werden hem toegekend; hij was o.a. drager van den gouden ster van verdienste.

De plechtige begrafenis, waarbij ook de Europeesche B. B. ambtenaren talrijk waren vertegenwoordigd, heeft 5 Juli j.l. te Tombok plaats gehad.

De nieuwe directeur van Landbouw.

Het „Bat. Nieuwsbl.” schrijft o.m.:

„Naar wij vernemen is te Buitenzorg bekend geworden, dat de Regeering als vervanger van dr. H. J. Lovink, die zooals men weet Donderdag j.l. per „Tambora” met ziekteverlof naar Europa vertrok, heeft aangewezen dr. J. C. Koningsberger, thans directeur van 's Lands Plantentuin te Buitenzorg.

Ofschoon velen zich over deze keuze hebben verwonderd en reeds verscheidene namen van andere Buitenzorgsche landbouwautoriteiten genoemd werden, en het boven-

dien, naar in enkele bladen zelfs reeds werd medegedeeld, vaststond, dat dr. Lovink tijdens zijn ziekteverlof zou worden vervangen door den secretaris van het departement van landbouw, den heer Gobius, die dan ook door den vertrekkenden directeur daarvoor was voorgedragen, heeft de Regeering zich niet aan deze voordracht gehouden en dr. Koningsberger uitverkoren.

Intusschen mag niet onvermeld blijven, dat de regeering door de benoeming van dr. Koningsberger afgeweken is van het standpunt, ingenomen bij de benoeming van dr. Lovink, nl. dat aan het hoofd van het landbouwdepartement geen wetenschappelijke leider maar meer een practische agronoom en econoom moest staan.

Het schijnt echter, dat men het de Regeering niet gemakkelijk heeft gemaakt, hetgeen al hieruit blijkt, dat reeds Woensdag j.l. een voordracht aan den Raad van Indië werd gedaan en de landvoogd Zaterdag eerst een beslissing nam. Naar het heet waren 5 personen candidaat, doch geen dezer kon, uit verschillende overwegingen, benoemd worden.

Toen is buiten de voordracht om dr. Koningsberger benoemd, waardoor de Regeering blij gaf te weten, dat slechts een hoogstaand man als deze het hoofd kon zijn van een departement, waar blijkbaar zoovele persoonlijke belangen zich op den voorgrond trachten te dringen.

Al maar Studie-reizen.

De Javabode meldt, dat de op den 1sten Juli naar Nederland vertrokken S.S.-hoofdingenieur Van der Waerden, na een verblijf van enige weken in het moederland, in opdracht der regeering een reis zal ondernemen naar Amerika, tot een vluchtige bestudeering der Amerikaanse spoorwegen.

Is daar nu nog 'n studiereis voor noodig? zoo vraagt het Bat. Nieuwsblad.

Vorstelijk Huwelijk.

Officieel heeft de sultan, volgens Mataram, aan den rijksbestuurder doen mededeelen, dat het huwelijk van zijne dochter met den Soesoehoenan van Solo plaats zal hebben op den 17den dag van de boelan Besar of den 27sten October 1915.

De rijksbestuurder heeft er alsdan voor te zorgen, dat alles in de Danoeredjan wordt geregeld, zooals de voorschriften luiden, terwijl er gedurende vijftien dagen op de aloon-aloon wacht gedaan wordt en voor de noodige festiviteiten zal worden zorg gedragen.

De vervolging van den Redacteur van het I. M. T.

De kapitein W. Muurling, redacteur van het I. M. T., is ter zake van het in dat tijdschrift verschenen artikel, geteekend „Asymptoot”, bij den ambtenaar van het Openbaar Ministerie bij den Raad van Justitie te Batavia ontboden.

Kapitein Muurling heeft volgens het Bat. Nieuwsblad geweigerd den officier van justitie op zijne vragen te antwoorden, daar hij terecht van meening is, dat hij als kapitein niet ressorteert onder de jurisdictie van den burgerlijken rechter en zijn zaak tot de competentie van den kriegsraad behoort.

Kapitein Muurling heeft zich van den bijstand van mr. Rubenkoning verzekerd.

Tjipto.

Tjipto Mangoen Koesoemoe deelt de Loc. mede, dat hij zich niet aangeboden heeft voor een betrekking aan het zendingsstation te Tajoe, doch dat men hem gevraagd had daar te werken op f 175 's maands, waarbij dan nog de kans kwam, dat men hem zijn ridderkruis zou teruggeven.

De heer Tjipto heeft voor dit aanbod bedankt.

Met verlof.

De administrateur bij het hoofdbureau van den post-, telegraaf- en telefoondienst, de heer C. C. P. Vigelius, zal in September a.s. wegens langdurigen dienst met verlof naar Europa vertrekken. Een vervanger is nog niet aangewezen kunnen worden.

Consulaatwezen.

Bij gouvernements besluit is goedgekeurd, dat door den consul-generaal van Groot-Brittannië en Ierland te Batavia tot vice-consul van dat Rijk te Padang is benoemd de heer Stanley Price.

Suriname.

In een der met de jongste mail ontvangen nummers van het weekblad „Op den Uitkijk” (26 Juni) vinden wij een bespreking van de voorgenomen stichting eener landbouwleerlingenkolonie, waaruit blijkt, dat het blad hetzelfde voorstel doet als wij in ons nummer van 29 Juli. Wij verwezen naar de op de plantage Jagtlust genomen proef en zeiden, dat, wat daar geschiedt, ook op andere plantages kan beproefd worden.

De schrijver in „Op den Uitkijk” zegt, na er op te hebben gewezen, dat volgens het plan van het comité der landbouwleerlingenkolonie, uit den steeds aanwassenden troep jonge lieden, die zonder werk op straat komen te staan, 400 in 25 jaar of gemiddeld 16 per jaar worden geholpen: „Zie naar Jagtlust. Daar — en als ik mij niet vergis ook de andere plantages — neemt men reeds eenigen tijd een proef met te werk stellen van creolen-jongens. Op Jagtlust zijn er ongeveer vijftig; de heer Folmers geeft zich alle moeite voor hun vorming tot degelijke arbeiders en ook de vorming van het karakter krijgt de noodige aandacht”.....

Wegens vertrek naar Indië

ter overname aangeboden te Haarlem, tegen billijken prijs, een **geheele of gedeeltelijke inboedel**, desverkiezende ook de huur van het huis over te nemen.

Te bevragen onder letter D. aan het Bur. v. d. Blad, Nobelstraat 20, Den Haag.

C.L. BOUCHER
WOONT
PAPESTRAT 11
SPECIALITEIT IN:
AMERIKAANSCH KANTOOR
ARTIKELN · VULPENHOUDERS
BOEKBINDERIJ · BOEKDRUKKERIJ
STEMPELINRICHTING

Middelbare School v. Handel en Administratie, LAAN v. MEERDERVOORT 104 - 's-GRAVENHAGE.

EXTERNAAT en INTERNAAT.

AFD. A. **Bijzondere Middelbare Handelsschool** met als onderbouw eene H.B.S. met 3 j. cursus. Bij beschikking van Z. Exc. den Min. van Binnenl. Zaken **gelijkgesteld** met de openbare handelsscholen te Amsterdam, Rotterdam, etc.

AFD. B. **Bijzondere Hoogere Burgerschool met 5-jarigen cursus.** Eveneens officieel als zoodanig erkend.

De 1e en 2e klasse van de beide richtingen vallen samen, zoodat over de keuze Handelsschool of H.B.S. 5-j. c. eerst beslist behoeft te worden na het afloopen der 2e klasse. De school wordt ook door Meisjes bezocht.

Prospectus en inlichtingen bij den Directeur

F. TIJMSTRA.

TIMMERS & FOEKENS

IN

EFFECTEN en ASSURANTIËN

Laan van Meerdervoort N°. 237

TEL. HAAG 8017.

Informatie-Bureau voor Indische Fondsen.

„INSTITUUT DE REGT”.

Internaat: HAAGWEG 17. RIJSWIJK (Z.-H.) Telefoon 166. Externaat ORANJELAAN 26.

De geheele school, gebouwd in 1909, is ingericht volgens de moderne eischen der hygiëne met centrale verwarming.

De zeer gunstige resultaten der examens leggen getuigenis af van het degelijk onderwijs.

Het onderwijs omvat: Lagere school, H.B.S. met 5-jarigen cursus en Handelsonderwijs.

Uitvoerig prospectus wordt op aanvraag gaarne toegezonden.

MAGAZIJN VAN

Heerenhoeden en Pelterijen,

EDUARD PELGER,

Prinsestraat 35 - Den Haag,

Telefoon No. 3902.

„Op de plantages ontvangen de jongens praktisch landlonwonderwijs. De „grauwe“ theorie zal toch noodzaak blijven. Welnu, eenige directeurs of opzichters, die daarvoor in aanmerking zouden kunnen komen, worden op centraal gelegen plantages aangezocht, de jeugdige arbeiders der omliggende ondernemingen eenige uren in de week het noodige bij te brengen. Desnoods — we hebben de noodige duizenden voor dit doel — nog één of twee „wandelleeraars“.....”

„Het Comité, dat zich zoo belangeloos en prijzenswaardig voor deze zaak interesseert, zal wel een soort oppertoezicht willen houden“.....”

„Is de leertijd om, is een eenvoudig onderzoek — examen klinkt zoo gewichtig — bevredigend afgevoerd, dan gaat de kleine landbouwer „het leven“ in. En dat leven behoeft dan niet ver te worden gezocht! In 't gezicht van de stad: Meerzorg“.....”

„Wordt op deze wijze het kapitaal (dat het comité bijeen heeft gebracht) niet beter besteed? Wordt — en dit is het voornaamste — zoo niet geholpen „en masse“ inplaats van — we hadden bijna gezegd — één voor één?“

„Wij hopen dat het comité en het Koloniaal Bestuur deze denkbeelden ernstig zullen overwegen.“

Het blad „Suriname“ begint in het nummer van 7 Juli een reeks artikelen over de landbouwleerlingenkolonie. Na kennisneming daarvan komen wij op de zaak terug.

Uit het nummer van 13 Juli knippen wij het volgende bericht:

Per s.s. Mayaro arriveerde de heer S. Vassar, ingenieur, uitgezonden door de Surinam Development Cy., te New-York, om hier de mogelijkheid van nieuwe kapitaalbelegging te onderzoeken. Daartoe zal de heer Vassar, die met zijn geheele familie overgekomen is, zich hier vestigen. De heer Vassar verklaarde in een onderhoud, dat er miljoenen doelloos in Amerika liggen en de menschen er blij zouden zijn 3½ tot 4 % van hun geld te maken. Verder geloofde hij, dat er gauw een „boom“ voor de kolonie komen zou.“

Een ander bericht omtrent mogelijke Amerikaansche ondernemingen vinden wij in „De Surinaamsche Bode“ van 7 Juli:

„We hebben redenen te gelooven, dat de houtexploitatie in Suriname een hooge vlucht zal nemen, 't geen voor een groot deel te danken zal zijn aan het zeer actief optreden van den heer E. B. Fairweather, Directeur: Centr. en South Am. Prov. Cy., en van den heer Headley, hoofd-vertegenwoordiger alhier.“

Naar we uit goede bron vernemen, werden er een tijdje geleden 33 monsters Surinaamsche houtsoorten met de noodige beschrijvingen door genoemde heeren aan de ingenieurs (autoriteiten), die aan het Panamakanaal werkzaam zijn, gestuurd om te keuren. Volgens een later ontvangen officieel schrijven zijn die monsters goedgekeurd en gewild. Men is reeds aan het onderhandelen over groote leveringen.

Verder heeft Mr. Headley heden dezelfde 33 monsters houtsoorten met de noodige beschrijvingen per de R. M. P. S. via Trinidad naar Londen gestuurd, alwaar thans een tentoonstelling zal gehouden worden“.

Suriname is niet vrij gebleven van den strijd over de houding, die de neutralen hebben in te nemen in den wereldoorlog. „Op den Uitkijk“ en „De West“ zijn daarover met elkaar aan het plukharen.

Onder het hoofd „Het drama“ geeft Spectator in eerstgenoemd blad wekelijks pittige oorlogsbeschouwingen. Uit het nummer van 10 Juli knippen we dit brok uit:

„En nu bij den aanvang van de twintigste eeuw is dringend behoefte aan een satyricus, die den nonsens van dit tijdsgewricht eens flink onder handen neemt. Dit droeve drama toch is op den keper beschouwd een geweldige klucht.“

Of is het niet inderdaad potsierlijk het gecultiveerde, welopgevoede, school en universiteit aflopende Europa, dat in zijn jeugd geleerd heeft om altijd voorkomend, netjes en vriendelijk te wezen, in twee enorme frontrijen te zien ingegraven als bemoderde mollen of te zien voortkruipen als beslijkte hagedissen, waarbij de voorkomendheid van een kapper uit Z. bestaat in het met een geweserkolf te pletter slaan van het vriendelijk gelaat van een zeepezier uit Q.; de netheid van een assessor uit Y. zich uit in het vergiftige gassen blazen in de joviale gelaatsstreken van een handelaar in delicatessen uit Z.; de vriendelijkheid van een leeraar in de botanie aan een meisjeshoogersburgerschool uit R. zijn toppunt bereikt in het plonsen van zijn bajonet in het teedere hart van een smoorlijk verliefd jongeling uit D.?

En het gemakkelijkste van de klucht is nog wel, dat al deze miljoenen tot slachterswerk vernederde braven niet de minste persoonlijke rancune hebben tegen de aan den overkant ingekuilden, die met den in de lucht zwevende naam van „vijand“ worden aangeduid.

Maar deze klucht is tegelijk hartverscheurend tragisch. Dit onmetelijk menschenmateriaal is gedoemd die klucht voort te zetten tot het bittere einde, en heeft dit hun wildvreemd en weezinwekkend werk op te yatten als een heilige plicht. Geen moordlust drijft die mannen, en ze steken en houwen; menschenmin wordt hun voorgedikt, en ze haten“.....

In „De West“ van 9 Juli lezen we: „Sedert de oorlog uitgebroken is, wordt van Gouvernementswege dagelijks een vertaling der Fransche telegrammen aangeplakt, ten gerieve van het publiek. Dit zal voortaan niet meer geschieden. De Nederlandsche regeering is van oordeel, dat dergelijke eenzijdige publicatie van de berichten van één der oorlogvoerende partijen, in strijd is met de neutraliteit.“

De lezer wete, dat de kabel aan een Fransche maatschappij behoort.

Een stuiver — althans die van de oude typen — kan vreemd rollen; maar ook een scheepssloep kan vreemd terecht komen. „Op den Uitkijk“ van 26 Juni deelt mede, dat een sloep van het Duitsche oorlogsschip de Karlsruhe op de meubelverveiling van den naar Nederland vertrokken ex-commissaris van politie Meyer verkocht is. De sloep was indertijd door een der booten van de Kon. W.-I. Mail opgevischt.

In den ouderdom van ruim 72 jaren overleed te Paramaribo op 5 Juli Pater Engelbertus Odenhoven, die gedurende 47 jaren als missionaris in Suriname heeft gewerkt.

Curaçao.

In de Curaçaosche bladen van begin Juli j.l. lezen wij: „Men kent Curaçao eenvoudig niet terug. Het dorre en droge eiland wordt thans overstromd door riviertjes, terwijl achter de dammen en in de dalen zoet watervijvers getuigen van onzen rijken overvloed aan regenwater.“

Het planten kan beginnen, en als het nu nog een half jaartje door blijft gaan, zooals het de laatste maanden deed, dan hebben we in 1916 een flinken mais-oogst. En dan zal veel misere spoedig zijn vergeten. Maar we moeten nog zes maanden geduld hebben.

Ook lezen wij, dat op het eiland een lichte aardbeving gevoeld werd en dat later uit telegrafische berichten bleek, dat de hoofdschok in Panama is geweest, waar opnieuw veel aarde in het Kanaal stortte bij den Culebra-pas, en den doortocht voor groote schepen weer stop zette.

De Vereeniging „Het Groene Kruis“ plaatste in de Curaçaosche bladen de volgende Bekendmaking:

Het Bestuur maakt bekend, dat aan de Vereeniging is toegevoegd eene „Commissie voor hygiëne voor het eiland Curaçao“, bestaande uit de heeren H. Hubenet, E. J. Leckie en W. H. Winkel, geneesheeren, R. S. S. de Lannoy, apotheker, en L. Welling, onderwijzer, hoofd der Hendrikschool, allen alhier wonende. De Commissie is o.m. verzocht het bestuur voormeld in te lichten omtrent hetgeen, naar hare meening, in het belang van de volksgezondheid moet worden gedaan, in 't bijzonder in verband met het zich voordoen in den laatsten tijd van eenige gevallen van „Febris Typhoidea“.

Genoemde Commissie heeft in haar eerste rapport verschillende wenken op hygiënisch gebied gegeven en acht het noodig, dat de bevolking op sommige punten met dat rapport wordt voorgelicht, zoowel tot voorkoming van die ziekte, als ter behandeling van de patiënten.

De aanplakbiljetten in de landstaal zullen de bedoelde voorlichtingen, in den vorm van raadgeving, aan de bewoners van het eiland worden bekend gemaakt.

Men wordt naar de aanplakbiljetten verwezen en beleefd verzocht ieder het zijne bij te dragen, om zooveel mogelijk de aangegeven maatregelen te helpen uitvoeren.

Naar aanleiding van de wijziging in het Indische Regeeringsreglement met betrekking tot den Kolonialen Raad, schrijft de „Amigo di Curaçao“ van 3 Juli j.l.:

„Oost-Indië verschilt hemelsbreed van West-Indië, dat hebben we zelf al meermalen herhaald. Waarom kondigden we dan vroeger de instelling van een Kolonialen Raad voor Oost-Indië aan en namen we de Memorie van Toelichting van het desbetreffend Ontwerp over? Een ontwerp nog wel, dat door H. M. de Koningin weer werd ingetrokken!“

Men zal zich herinneren, dat de Suriname-Commissie een wijziging van Koloniale Staten en Raad in het vooruitzicht heeft gesteld. En nu zien we in dit nieuwe Ontwerp zooveel moois, ook bruikbaar voor Curaçao, dat we er toch even in het bijzonder de aandacht op wilden vestigen. Want een wijziging in de samenstelling van onzen Kolonialen Raad is hard nodig. Onze Raad is alles behalve een Volksvertegenwoordiging. Niet alleen worden de eilanden zeer slecht vertegenwoordigd, maar zelfs de hoofdgroep der bevolking van het eiland Curaçao, we bedoelen de arme buitenbevolking, mist elke medezeggenschap.

Het licht ons daarom bijzonder toe, dat de Hollandsche Regeering, in navolging van het gebruik bij Engelsche Kolonies, een gedeelte der leden van den Raad laat benoemen door den Gouverneur, een ander gedeelte gekozen laat worden door vrije keuze van een kiescollege en ten slotte de aanstelling van een Voorzitter als uitsluitend praerogatief der Kroon voorbehoudt.

Op deze wijze kan er ook op Curaçao gezorgd worden, „dat de veelzijdige en uiteenlopende belangen onzer verschillende eilanden niet bij die van bepaalde groepen kunnen worden achtergesteld“.

Hoogst nuttig zou het ook voor onze Kolonie wezen, als aan de hoofdgroepen der bevolking een bepaald aantal zetels werd aangewezen. Zoolang de Raad zich zelf blijft aanvullen, zullen verschillende groepen, en niet van de minst belang-en talrijke, onvoldoende blijven vertegenwoordigd.

De Raden van Politie worden op de eilanden gekozen en zouden aangewezen zijn om te behooren tot het kiescollege voor den Kolonialen Raad.

Wanneer onze goede stad een eigen Gemeentebestuur rijk was, gekozen door een bepaalde categorie van burgers, in den geest zooals de Kamer van Koophandel reeds wordt samengesteld, zouden ook voor het hoofdeiland de leden van het kiescollege zijn aangewezen. Dat er een afzonderlijke Raad komt voor het hoofdeiland in het bijzonder, terwijl de Koloniale Raad meer bestemd blijft voor alle eilanden in het algemeen, schijnt toch wel gewenscht.

De Koloniale Raad onttaardt nu dikwijls in een Gemeentebestuur en bespreekt hoofdzakelijk de stedelijke belangen en

ORTHOPAEDISCHE INRICHTING

voor het vervaardigen van STEUNZOOLEN, VERHOOGINGSZOOLEN en

Platvoetzolen

op verschillende manieren voor ontwrichte, verzakte of abnormale voeten. Ondergeteekende wordt aanbevolen door H.H. Doctoren. — 1ste klas maatwerk.

Den Haag. - GRIJSELS - Weimarstraat 251.

J. C. NIEUWSTRATEN,

Juwelier.

TROUW- of VERLOVINGSRINGEN

SCHAKELRINGEN

ZEGELRINGEN

Piet Heinstraat 128, t.o. de Zoutmanstr.

DEN HAAG.

Sigarenhandel D. NIEUWSTRATEN

Zoutmanstraat 2A hoek Witte de Withstraat

Telefoon Haag 4057

Magazijn 1ste Klasse.

Speciaal ingericht voor verzending naar de Tropen
GROOTE SORTERING SIGARETTEN.

Winkelvereniging H. J. B.

Specialiteit in COMESTIBLES

KOLONIALE WAREN

INDISCHE INGREDIËNTEN

NOACK'S FIJNE VLEESCHWAREN

WIJNEN

van The Continental Bodega-Comp.

Obrechtstraat 198, Telefoon Haag 3641

Obrechtstraat 4, Telefoon Haag 3414

Atjehstraat 68, Telefoon Haag 1437

Stevinstraat 109, Telefoon Schev. 147

DE BAS & Co., Bankiers

HEERENGRACHT 17 - 'S-GRAVENHAGE

BELASTEN ZICH MET ALLE BANKZAKEN

:-: Safe-Inrichting. :-:

HEEREN- EN DAMESKLEEDERMAKERIJ EN REPARATIE-INRICHTING

„DE NIJVERHEID“

Eigen groote Chemische Wasscherij.

Huidenstraat 32 - Amsterdam - Tel. 6130

Billijkste, speciale Inrichting voor het Chemisch reinigen, repareren Modelpersen, keeren en veranderen van alle Heeren- en Dameskleding en alle voorkomende goederen.....

Vraagt onze prijsopgaaf, vastgesteld maandelijks tarief voor onderhoud Uwer Kleding en Garderobe, Reparatien, Chemisch reinigen en Modelpersen.....

VERKOOPHUIS

GR. HERTOGINNELAAN 103-105-107

VALERIUSSTRAAT DEN HAAG

- Tramhalte Lijn 3 -

Eenig adres voor hen die zich goed en voordelig van nieuwe of Tweedehands Meubelen willen voorzien. —

DAGELIJKS (ook des Zondags) GEOPEND van 10 tot 4 uur.

aangelegenheden; voor die van het eiland Curaçao in zijn geheel en die der overige eilanden blijft maar al te dikwijls weinig tijd over.

We vinden het bepaald een leemte in het Regeeringsreglement, dat hier niet zoo iets is als een Gemeentebestuur. De hoofdmoeilijkheid zit natuurlijk in de Financien. Zonder eigen geld kan geen Gemeente afzonderlijk bestuurd worden. Maar laat men daar dan eens aan denken, zoodra de Kolonie zich zelf kan bedruipen en over eigen middelen zelf kan beschikken.

Als onze Sta Barbara-fosfaat-mijnen in vrede worden geëxploiteerd, en de oprichting der petroleumraffinaderij slaagt, zal dat gouden tijdperk zoo ver niet meer af zijn.

* *

In zijn nummer van 15 Juli j.l. meldt „De Vrijmoedige”: „Naar er uit Aruba bericht wordt, heeft dr. G. R. Hopkins, gouvernements-geneeskundige aldaar, 7 dezer een automobiel, den eersten, die op het eiland ingevoerd wordt, ontvangen”.

„Wat zal dat luxe-voertuig — dat voor het werk van den dokter echter een ware behoefte is — afsteken bij de op het eiland heerschende ellende!” zoo merkt „De Wakker” van 17 Juli j.l. op.

* *

De „Amigoe” van 10 Juli schrijft: „Met zeer veel genoegen vernemen wij, dat de Arubiaansche Visscherij Onderneming „Neptunus” reeds op eenigen vooruitgang in het bedrijf wijzen kan, en daarenboven ook duidelijke bewijzen geeft van groot nut te zijn voor den economischen toestand van het eiland Aruba in het algemeen. De visscherij was op Aruba sterk achteruitgegaan, omdat de verkoop hoofdzakelijk was aangewezen op de plaatselijke consumptie.

Toen nu de armoede algemeen werd op Aruba, was er bijna geen verkoop, en dan nog tegen zeer lagen prijs.

A. V. O. „Neptunus” begon met het vervoer van visch naar Curaçao en breidde aldus den verkoop sterk uit, waardoor ook de prijs aanmerkelijk steeg.

Een onmiddellijk gevolg was, dat er weer animo kwam onder de visschers en hun aantal zelfs toenam. Krachtig gesteund door het Gouvernement, dat zoowel op Aruba als op Curaçao een koelkamer oprichtte, kon het Bedrijf zich gaandeweg beter vestigen en geregelder zijn gang gaan.

De visschersvloot vermeerderde met 10 bootjes, terwijl ook verschillende oude flink gerepareerd werden.

Het gebrek aan een voldoende aantal bootjes wordt echter nog steeds sterk gevoeld. Eerst als er 25 bootjes bijkomen, kan de onderneming op een voldoende toevoer van visch rekenen om het bedrijf loonend te maken, wat nu bij lange na niet het geval is.

Deze behoefte aan bootjes is nog grooter geworden, nu het Gouvernement van Colombia geen visscherij in hare wateren meer toelaat. De Arubiaansche visschers, die naar de kust van Colombia trokken, gebruikten daartoe grootere schepen, dan die dienstig zijn voor de visscherij in eigen wateren. Zij allen verlangen naar kleinere bootjes, evenals de arme werklozen, die zin hebben gekregen hun oud visschersbedrijf weer op te vatten, nu zij zien, dat er weer mee te verdienen valt.

De „Aëroplaan” kan geregeld per maand van 8 tot 10 maal visch naar Curaçao voeren, en zou telkens een hoeveelheid van 400 K.G. kunnen bergen. Navraag op Curaçao is er genoeg. Meerdere malen konden ingekomen orders voor levering aan schepen niet worden uitgevoerd bij gebrek aan voldoende voorraad visch in de Curaçaosche koelkamer.

De thans bestaande visschersvloot is te klein om alle aanvragen naar visch te voldoen.

De heer J. H. Eman is overtuigd, dat zijn onderneming levensvatbaar is en zich vanzelf wel zal uitbreiden, als er maar meerdere booten waren, om het bedrijf flink aan te pakken en goed te beginnen.

Lang zal het duren voor A. V. O. „Neptunus” aan allen, die door de opheffing der Aruba-Fosfaat-Maatschappij zonder werk zijn gekomen, weder een bestaan zal kunnen verschaffen, maar dat deze visscherij-onderneming van algemeen nut en belang is voor Aruba, staat toch wel vast boven allen twijfel!

WAT DE INLANDER ZEGT.

De Oorlog. De „Pantjaraan Warta” roemt de Fransche Regeering, die ook aan de belangen van den Mohamedaanschen soldaat in het Fransche leger denkt, als diens stervensuur geslagen is en zijn lijk verzorgd moet worden volgens de voorschriften van den Islam. De Minister van Oorlog heeft n.l. verschillende voorschriften bekend gemaakt, die bij den dood en de begrafenis van een voor Frankrijk gevallen soldaat in acht genomen moeten worden, o.a.: het uitspreken met opgeheven wijsvinger (door den stervende) of door een geloofsgenoot van de geloofsbelijdenis, s j a h a d a t: „Er is maar één God en Mohamed is Zijn Profeet”; de wassing van het lijk met warm water, daarna bekleding met een lijkwade van wit katoen en overbrenging — zonder lijkst — op een baar, die door Muzelmannen gedragen wordt. Voorganger bij deze plechtigheden moet een Mohamedaan zijn. Bij de plaatsing in het graf (Zuid-West-Noord) moet zorg gedragen worden, dat het gelaat van den doode in zijn laatste rustplaats naar Mekka gekeerd is. Als herkenningsteeken worden op het graf twee zuilvormige gedenknaalden geplaatst, eene aan het voeten- en een aan het hoofdende.

In hetzelfde blad wordt het feit belachelijk gemaakt, dat de publicatie betreffende Nederland's neutraliteit te Buitenzorg, de woonplaats van den Gouverneur Generaal, eerst negen maanden na het uitbreken van den oorlog in de Soendaneesche taal bekend werd gemaakt.

Een Waarschuwing. In de „Sinar Djawa” wordt den Inlanders door een inzender aangeraden om, in verband met den oorlog tusschen Japan—Engeland te eener en Duitschland—Turkije ter ander zijde, geen Japansche goederen meer te koopen. De redactie hoopt evenwel, dat de Inlanders dezen raad niet zullen opvolgen, welke is ingegeven door een „duivelsche” list van Chineezen. Het boycotten der Japanners, die ons, Inlanders — alzo de redactie — niets in den weg gelegd hebben, brengt ons geen voordeel aan; integendeel!

Volgens de „Oetoesan Hindia” werd te Soerabaja een propaganda-avond voor de Roodde Halve Maan gehouden, welke bijgewoond werd door den Duitschen en Oostenrijkschen consul en waarbij duizenden Inlanders mede tegenwoordig waren. Er was geen plaats meer in het gebouw, zoodat op straat plaats genomen moest worden en de politie het verkeer met voertuigen verbieden moest. Chineezen werden er niet aangetroffen, maar toch kon het bestuur ettelijke kwitanties laten zien, ten blijkde, dat ook zij er aan geofferd hadden. De Regent en de hoofdpangoeloe waren ook niet verschenen. De Voorzitter van de Centrale S. I., tevens hoofdredacteur van de „Oetoesan Hindia”, hield een gloedvolle rede, waarin hij wees op den plicht van een ieder om aan dit fonds bij te dragen.

Toen er, tot leniging van den nood op Curaçao, een beroep werd gedaan op de liefdadigheid der ingezetenen, schreef dezelfde hoofdredacteur: Vooruit, gij, niet Inlandsche Ingezeten van N.-I., die blijkbaar over te veel geld te beschikken hebt. Geeft dit aan Curaçao! Maar ons Inlanders, die arm zijn, omdat ons geld in de zakken van andere volken gevloeid is, moet 't niet kwalijk genomen worden, als wij daaraan niet meedoen!

De „Kaoem Moeda” echter waarschuwt om niet meer aan de Turksche Halve Maan te offeren. Verschillende circulaire en toespraken van Arabieren en hoogstaande Javaansche leiders hebben de bevolking als 't ware gehypnotiseerd. Het ware beter geweest, zoo oordeelt het blad, die gelden te bestemmen voor de noodlijdende landgenooten in Arabië. Turkije heeft zich tot nu toe hun lot niet aangetrokken; de Nederlandsche regeering echter wél.

Klachten. De „Pantjaraan Warta” ontving uit Karanganyar een klacht over de zoogenaamd „vrijwillige”, maar in werkelijkheid verplichte bijdrage van f 1.— per persoon tot vorming van een fonds, waarvan de renten voor het Steuncomité bestemd zouden zijn. Als de gesloten is, zouden de gestorte bedragen aan de inleggers terug gegeven worden. De inzender dezer klacht, vindt zulks bezwarend voor den kleinen man, die reeds aan verschillende heffingen onderworpen is, zooals voor aankoop van dekstieren, van nummerbordjes enz.; alle op zich zelf wel kleinigheden, maar bij elkaar toch zwaar genoeg voor de bevolking.

De „Bintang Soerabaja”, mededeelende, dat de Regeering de woningverbetering in het onderdistrict Goenoeng Këndeng (Soerabaja) in het belang van de pestbestrijding met kracht heeft aangepakt, merkt daarbij op, dat de begroting van kosten echter zoodanig gewijzigd is, dat rechtens mag gevraagd worden, of aan de doelmatigheid geen afbreuk zal worden gedaan. Oorspronkelijk was het plan alle niet steenen woningen af te breken en te vervangen door nieuwe van hout opgetrokken en met pannen bedekte huizen. Nu is, ter bezuiniging, gedeceeteerd, dat het hout door bamboe vervangen zal worden. De woningverbetering zal nu voor genoemd onderdistrict met zijn ± 25000 bamboewoningen f 750000 kosten. Het blad acht dit te zwaar voor deze arme streek, die zoo onvruchtbaar is, dat slechts één oogst per jaar kan worden binnen gehaald. Die kosten worden n.l. door de Regeering voorgeschoten, de afbetaling geschiedt met f 5 per jaar. Voor de arme bevolking is dit gedurende jaren een te zware belasting. Waar moet zij het geld vandaan halen? Door het ontbreken van irrigatiewerken mislukt daar dikwijls de padiogst. Was 't in het belang van deze streek, waar zich sedert Januari slechts zeer weinig pestgevallen hebben voorgedaan niet beter geweest om irrigatiewerken aan te leggen? vraagt het blad en vervolgt: Bij de woningverbetering zal tevens woningtoezicht noodig zijn, moet dus het noodige inspectiepersoneel worden aangesteld, want bij het vochtig worden, splijt de bamboe, de wanden zullen zich niet meer sluiten en het gevolg is, dat de huizen niet meer ratten-vrij zullen zijn.

Het blad komt heftig op tegen overdreven maatregelen ten koste eener arme bevolking.

WAT DE CHINEES VERTELT.

Persdelicten. Naar aanleiding van de laatste Javaansche persvervolgingen, schrijft de „Perniagan”, dat het geen kwaad zal doen, als de redacteur van de „Sinar Djawa” eens leerde, voorzigtiger te zijn.

Wat de „Goentoer Bergerak” betreft, vermeent de „Perniagan”, dat deze krant een verkeerde richting wordt opgedreven. Zij is vol venijnigheden! Zeker zijn er nog toestanden en verhoudingen, die als verkeerd aan den kaak gesteld mogen worden, maar de „Goentoer Bergerak” overdrijft, geeft daardoor verkeerde voorstellingen, eenzijdige opmerkingen, hitst dus op tegen de Europeanen en tegen de Regeering. Op den redacteur, Darna Koesoema, die tot beter journalistisch werk in staat is, kan een vervolging wegens persdelict misschien een goede uitwerking hebben.

De eisch tegen Siam Tai Tjoe te Medan, administrateur van Sumatra-News, vervolgd wegens verspreiding van drukwerk, waardoor haat, minachting en vijandschap van Chineezen tegen Japanners wordt opgewekt, luidt: vijf maanden.

Japansch Papier. Volgens de Pewarta Soerabaja is in het Oranjehotel te Soerabaja afgestapt de heer Myschi, vertegenwoordiger van eenige groote papierfabrieken in Japan. Zijn plan moet zijn te Soerabaja

Wegens vertrek naar Indië

uitsluitend aan particulieren **ter overname aangeboden à contant** te 's-Gravenhage tegen billijken prijs, een **geheele of gedeeltelijke, mooie en goed onderhouden Inboedel.** Br. lett. N. Bur. v. d. Blad, Nobelstraat 20, Den Haag.

Schill & Capadose

Hofstraat 17 's-Gravenhage

BANKIERS - KASSIERS.

ADMINISTRATIE VAN VERMOGENS.

SAFE-DEPOSIT.

OPEN EN GESLOTEN BEWAARNEMING.

DEPOSITO'S, PROLONGATIES.

CHANGE.

ASSURANTIE. LEVENSVZERKERING.

M. F. BETZ
Horlogemaker Goudsmid Opticien

Westminster-Carillons — Horloges Union-Zenith — Kettingen — Colliers — Ringen — Brillen — Pincenez Reparatie-inrichting — Opmaken van pendule-stellen — Vergulden — Verzilveren — Opwinden van pendules. — — — — Zeer concurrerend.

Prins Hendrikstraat 30a Telefoon 3357

THE BERLITZSCHOOL OF LANGUAGES

WELBEKEND - BU ALLEN-DIE-MET-VERLOF-IN-NEDERLAND-VERTOEVEN

DEGELUK-ONDERWIS-IN
DUITSCH, ENGELSCH, FRANSCH, SPAANSCH, ITALIAANSCH.

LET-OP-HET-JUISTE-ADRES-DER-ORIGINEELE-BERLITZSCHOOL
— OVER DE WAALSCH-KEK —

58^a NOORDEINDE NIET-BOVEN-KRUL TEL: 2234

G. J. EENINK.

In- en Verkoop van Antieke Meubelen.

Specialiteit in het vervaardigen van
IMITATIE-Antieke Meubelen.

Fabriek: **DEN HAAG 5 Heerenstraat 5.**
Magazijn:
Bonistraat 2, bij de Malakkastraat, MEUBELMAKERIJ.

RIPPEN

Pianohandel

**PIET HEINSTRAT 42
ELANDSTRAAT 17.**

Tel. 4683.

Verhuren Stemmen

1ste Rotterdamse

Maatschappij van verzekering tegen ongevallen

Oudehavenkade Nr. 1. Plan C, Rotterdam.

Directie: P. R. MEES, J. BRUNSTING.

Individuele Ongevallenverzekering.

Automobielverzekering, Enz. Enz.

VRAAGT PROSPECTUS.

Hoofdvertegenwoordiger voor Ned. Oost-Indië
de Heer **N. J. TAKKEN** te Soerabaja.

een groote zaak voor den verkoop van alle soorten van papier op te richten. Hij zal er een firma vertegenwoordigen, die hare filialen heeft te Tokio, Tientsin, Tsingtau en Seoul. Die papier noodig heeft, weet nu, waar hij terecht kan komen. Vreemd is het — meent het blad — dat Java, waar toch de grondstoffen voor de papierfabricage zijn, nog altijd ten deze geheel afhankelijk blijft van het buitenland.

Burgerlijke Stand voor Inlanders en Chineesen. Reeds lang heeft men zich bezig gehouden met deze kwestie. We weten allen, zoo schrijft de Perniagan, dat een burgerlijke stand voor niet-Europeanen noodzakelijk is geworden en 't is bekend, dat de Indische wetgevende commissie de regeling er van op haar programma heeft staan. Reeds zijn er bepalingen, als de vrijwillige onderwerping van Inlanders aan het Europeesch burgerlijk en handelsrecht. Maar wat heeft men er aan, zonder burgerlijke stand? Verschillende handelelingen, die er op betrekking hebben, kunnen alleen tot haar recht komen, als de betrokken persoon werkelijk bewijzen kan, dat hij een persoon is. Maar nu nog is Kromo in het moderne verkeer geen persoon, evenmin de Chinees Tan Boen King. Zij zijn een deel van de categorie „Inlanders en Vreemde Oosterlingen”.

Een Open Brief. In de Perniagan is een open brief opgenomen van een lid van de redactie, gericht aan H. M. de Koningin, ten doel hebbende om den band te versterken tusschen de Regeering in Nederland en die in Indië met de Chineesen aldaar. De Chineesen zijn ten eerste erkentelijk, dat in de laatste jaren veel in hun belang gedaan wordt, maar toch is er nog véél, waarmede zij nog geen genoegen kunnen nemen, zooals bijv. dat de Inlandsche politie bij hen huiszoeking mag doen. Kan niet een zoodanige regeling getroffen worden, dat die politie vergezeld moet zijn van een Chineesch hoofd, opdat aan Chineseche gewoonten en gebruiken geen aanstoot worde gegeven?

Nog altijd is er verschil in de oplegging van straffen bij de verschillende categoriën van de bevolking, zegt de Tjhioen Tjhoe. Te Soerabaja werden onlangs drie personen veroordeeld wegens het houden van een bordeel. De Chinees kreeg zes maanden; de Javaan (een vrouw) vijf maanden gevangenis. Maar de Europeaan (ook een vrouw) kreeg een boete van f 200.— Zij had negen „pensionnaires”; de Javaansche vrouw slechts drie.

Goede raad. De Bintang Soerabaja maakt melding van verschillende wetswijzigingen, die in de Javasche Courant zijn opgenomen en de strekking hebben de ineensmelting van alle Ingezetenen van N.-I. te bevorderen. Blijkbaar wil ook wel de Regeering — alzo de Bintang Soerabaja — het aanzien van de Inlanders en Chineesen verhoogen, maar toch wordt niet ondienschtig geacht onder de aandacht te brengen, dat de Indiër er niet op gesteld is langer onder een Napoleonisch regimé van verschil tusschen hoogere en lagere rassen te staan. De Indiër wil niet langer beschouwd worden als een knecht of slaaf, doch als een broeder aangemerkt en behandeld worden. De redactie teekent evenwel hierbij aan, dat men in de waardeering der Regeeringsdaden niet te kort mag schieten; en stelt nu tegenover elkaar de zorg van de Hollandsche regeering voor de in Mekka achtergebleven hadjis en de houding van de Turksche Regeering, die zich hunner niets aantrekt. En toch is het de plicht van deze laatste hen alle mogelijke hulp te verlenen. Daarom zou de redactie wel den raad willen geven niet langer Turkije te helpen, ook niet België, maar Nederland en Indië.

Ay Kok Kwan. De Djawa tengah maakt melding van een vergadering van Chineesche notabelen te Semarang, waarin besloten werd, dat alle Chineesche handelsbedienden één maand traktement aan het Ay Kok Kwan-fonds zouden afstaan. Aanvankelijk was vier maanden traktement voorgesteld, maar dit werd te bezwarend gevonden en diensengevolge verworpen.

Te Soerabaja is een oorlogsfonds gevormd, dat reeds f 400.000 bij elkaar gekregen heeft. Zelfs de onderwijzers gingen overal rond om voor dit doel gelden in te zamelen en de kinderen gaven uit hunne spaarpotten. Men zegt, dat één persoon te Semarang f 150.000 gegeven heeft.

Volgens de Tjhioen Tjhoe heeft te Soerabaja alleen, de Ay Kok Kwan reeds f 300.000 ontvangen en toch zijn er kapitalisten, die nog niets geofferd hebben. Te Madioen heeft men er zelfs nog niets aan gedaan. Maar tevoren kon men daar wel wat voor het steuncomité doen. Is 't omdat toen de betrekkelijke circulaire door den Resident van Madioen ondertekend werden? Zoo vraagt 't blad.

Van Vreemde Koloniën.

Uit de Belgische archiefstukken.

Wanneer losse geruchten, praatjes schier de ronde doen over politieke momenten, waarvan eigenlijk niemand iets weten kan en waarover op het oogenblik, dat zij de kwestie van den dag vormen, iedereen toch een opinie heeft, wanneer die geruchten van mond tot mond de wereld rond gaan, worden zij meestal verloochend door hen, die de leiding van zaken in handen hebben. Met een handigen draai, met een over de kern heen glijden, met een schouderophalen soms wordt het gerucht naar het rijk der fabelen verwezen. Nieuwe gebeurtenissen, of nieuwe geruchten dringen zich intussen op, de aandacht wordt in andere richting geleid, de zaak is vergeten.

Maar als later de stukken openbaar worden over onderhandelingen, over beraadslagingen, over voorstellen en plannen, dan blijkt heel dikwijls dat de onbescheiden luisteraars, die

de ondit's hadden doen ontstaan, deze geenszins uit den duim gezogen hadden en dat de verloochening meer door staatkundige overwegingen te verontschuldigen, dan door ronde eerlijkheid goed te praten is.

Een dergelijke gewaarwording moet ondervinden, wie bij de onthulling van de in België in beslag genomen staatsstukken, zooals de Norddeutsche Allgemeine Zeitung deze publiceert, terug denkt aan de vragen van den dag, die in het laatste tiental jaren, de gemoederen in beroering hebben gebracht, door de politici glimlachend verkleind werden en nu toch blijken kwestieën van groote politieke beteekenis geweest te zijn.

Na in een vorig stuk aan de geschiedenis der Marokko-bemoeiingen reeds veel aandacht gegeven te hebben, wordt nu in herinnering gebracht dat in 1910 de te Reval bezegelde politieke aaneensluiting tusschen Rusland en Engeland, in het oosten dezelfde vruchten begon af te werpen als 't samengaan van Engeland en Frankrijk in Marokko beoogde.

Hier en daar moest, zegt de N. A. Z., de vrije economische werkzaamheid van Duitschland belemmerd worden.

Wat den Bagdagspoor en Perzië betrof, bestond aan D. zijde de wensch zoowel met E. als met R. tot een overeenkomst te komen. Spoedig nadat hiertoe onderhandelingen waren aangeknoopt vernam de D. regeering, dat E. beproefde een concessie van de Turksche reg. te krijgen voor een met de Bagdadlijn concurrerend spoorweg. Ook zouden de E. en de R. regeeringen aan Perzië den eisch hebben gesteld alle concessies voor moderne verkeersmiddelen van hun goedkeuring afhankelijk te maken. Zeer ernstige verzoeken te Londen en te St. Petersburg waren noodig om van dezen eisch te doen afzien.

Als eerste teken van een in 't westen opkomend onweder, vermeldt de N. A. Z., den veldtocht door E. en F. in 1911 op touw gezet tegen den bouw van een fort bij Vlissingen. De intocht der Fr. in Fes was een nog ernstiger symptoom van naderend gevaar.

Het D.—F. Marokkoverdrag moest de proef op de som brengen of het F. ernst was met de invoering van de in Algeras ten opzichte van Marokko gewaarborgde gelijkheid van rechten op economisch gebied voor alle nationaliteiten. Wel-dra bleek, dat de F. er niet over dachten dit na te leven. Het gevaar, waarin de Europ. in Fes heetten te verkeeren, werd voorwendel voor groote milit. expeditiën, die met den intocht in Fes bekrond werden.

Ter bescherming van de in 't zuiden van Marokko wonende Duitschers en de daar bestaande econom. belangen der D., moest de R. regeering op eigen middelen bedacht zijn. Daartoe ging de Panther er heen.

De benoeming van Delcassé tot minister van marine, ontlokt aan Greindl (de Belg. gezant te Berlijn, die in dit deel der onthulling een hoofdrol speelt) de opmerking, dat Delcassé er prat op ging het agressieve bondgenootschap tegen D. tot stand gebracht te hebben.

Het Mar. vraagstuk kwam opnieuw aan de orde. Cambon wees er te Berlijn op, dat F. genoodzaakt zou kunnen zijn in te grijpen om den in nood verkeeren Moedai Hafid te helpen. Greindl ziet hierin inlijvingsplannen, want F. is niet voornemens de acte van Algeras na te komen. D. zou om Mar. geen oorlog beginnen, er kon dus wel wat gewaagd worden. D. toonde door zijn daad, dat het zich niet zonder meer terzijde liet drukken. Toch rukten de F. troepen einde Mei Fes binnen en in Juni Médines.

Guillaume, de Belg. gezant te Parijs, nam 't voor 't goede recht van D. op. In Juni 1911 noemde hij het billijk, dat D. er tegen opkwam, dat de republiek het bij overeenkomst geregelde evenwicht van krachten had verstoord, en dat D. diensengevolge zijn aandeel alsnog opeischte.

Belangwekkend is de bevestiging van de zoo dikwijls te-gengesproken oorlogstoebereidselen.

De afstand van Gr. Britt. van zijn belangen in het Mar. vraagstuk, tegen het de vrije hand laten van E. door F. in Egypte, met buitensluiting van de D. belangen, was een nieuw feit van miskenning van de D. aanspraken. Door de verwickelingsgeschiedenis heen blijven klanken als Marokko, Tripoli, Perzië als hoofdaccorden klinken, toch zijn dit alle slechts uitingen van den strijd, die de entente-mogendheden voerden tegen de economische vorderingen van D., welke zij overal in en buiten Europa, in soevereine staten en koloniën, als een dreigenden indringer zagen of meenden te zien. Dat was het af te keeren gevaar.

Naar aanleiding van de bewering van Grey, dat tusschen F. en E. geen geheime verdragen bestonden, schreef Greindl: „De entente cordiale werd niet op den positieven grondslag van een verdediging van gemeenschappelijke belangen grond, maar op den negatieven grondslag van haat tegen het D. rijk. De entente cord. deed in F. de gedachte aan de revanche herleven. Aan haar is ook de toestand van onrust en onbehagelijkheid te wijten, waarin Europa zich sedert zeven jaren bevindt”. Wij willen die beoordeeling laten voor rekening van hem, die ze gaf, maar stippen er toch even bij aan, dat die onrust niet alleen voor Europa heeft gegolden, zij deed ook andere verre landen trillen tot buiten de sfeer van invloed van de entente mogendheden.

Haat, revanche? 't Wil ons voorkomen, dat het geheele verloop weer wijst op den eeuwigen strijd om het zelfbehoud. De productie van D. zocht een markt om aan de D. handen werk te geven, de D. monden te voeden. Dit verwekte politieke verlangens. Hierbij werd succes behaald. Maar door dit succes zagen andere mogendheden zich bedreigd in 't bezit van hetgeen zij hadden en in de ontwikkeling, die zij voor hun volk noodig meenden. In 't klein of in 't groot is zoo meestal de groei van vreedzame ontwikkeling tot geweldadige uitbarsting. Nauwer meer dan haat, en nauwer nog uit zucht tot zelfbehoud, meer dan omdat men den ander de gunst niet gunt.

Zij, die den oorlog willen uit zuiver staatkundige of militaire overwegingen, zijn gering in aantal en in invloed, maar het is den staatkundige zeer moeilijk op den duur meester te blijven over den toestand als de economische belangen tegen elkander ingaan. Hierin ligt ook voor de vredesapostelen de te overwinnen moeilijkheid.

OOST- EN WEST-INDISCH LITERATUUR-OVERZICHT.

Het Koloniaal Tijdschrift.

De Augustus-afl. opent met een interessante beschouwing over de Panglons in de afdeling Lingga der residentie Riouw en Onderhoorigheden, door S. Zooals men weet zijn panglons door Inlanders of Chineesen geëxploiteerde boschtereinen.

De heer A. Mühlentfeld beëindigt zijn uitgebreide studie over de koloniale politiek van Italië. Vergissen we ons niet, dan is het voor de eerste maal, dat in het Nederlandsch een dergelijke studie het licht heeft gezien. Schrijver concludeert dat wij niet veel van Italië als koloniseerende mogendheid

CONSERVEN - TIELEMAN & DROS

LEIDEN - HOLLAND.

Blikgroenten Visch, Vleeschwaren Soepen, Pickles, Jams

Leveranciers aan het Departement van Koloniën, Oorlog, Marine en aan de voornaamste Stoomvaartlijnen.

VAN SEVENTER & PALUDANUS

KLEERMAKERIJ

Heerengracht 38 - Telefoon 4214

Draagt onze reclame
COLBERT-COSTUUM
naar maat van f 35.—

Diverse dessins prima Engelsche Stoffen - Solide bewerking.

A. ASSENBERG,

Prima kwaliteit Schoenmaker, Diverse soorten GUMMIHAKKEN. CREAMS, VETERS, enz.
Columbusstraat 73, Den Haag.

Leverd voor billijke prijzen SOLIED en NET WERK.
Vlugge bediening.

Reparatiewerk wordt op verlangen gehaald en thuisbezorgd.

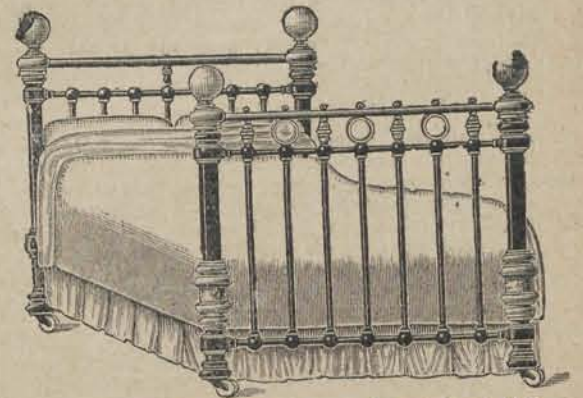
N.B. Prijscourant op aanvraag verkrijgbaar.

Th. A. A. SIMONIS,

GROENMARKT 34, over de Prinsestraat.

TELEFOON 2535.

DEN HAAG.

Specialiteit in BEDDEN.

Groote keuze vanaf het beste tot het eenvoudigste.

Magazijn gesloten van half een tot twee uur.

M. VISSER,

voorh. A. J. RODBARD.

Spuistraat 69 - DEN HAAG - Telefoon 5470.

Fabriek en Magazijn van Gouden-, Zilveren en Diamantwerken
REPARATIE-INRICHTING.

G. RANKE.

Reinkenstraat 17. Tel. 4271. Den Haag

Manufacturen - Garen en Band
Lingeries - Handschoenen - Kousen
Corsetten.

Groote sortering in Dames Schorten.

INSTITUUT VOOR MEISJES

EXTERNAAT - BEPERKT INTERNAAT.

Kronenburgersingel 2 en 4, Nijmegen (Holland)

School- en Pensioengeld internaat f 800.—

Met inbegrip der vacaties . . . f 1000.—

De Directrice: A. J. NELCK

Adverteeren doet verkoopen.

kunnen leeren; integendeel, dat land nam vrijwel alles over van de stelsels der oudere koloniale mogendheden. In één opzicht echter zijn volgens hem de Italianen ons ontegenzeggelijk vooruit en wel wat betreft financiële durf. Zoo waagden zij zich bijv. reeds heel spoedig aan koloniale leeningen, „iets, waarmede wij pas, tot schade van land en volk van Insulinde, na meer dan drie eeuwen koloniaal bezit, durfden beginnen“.

Onder het opschrift „Eene herinnering“, brengt „Vavari“ de verdiensten van den toenmaligen controleur van Beneden Langkat naar voren, aan wien het te danken is, dat het eerste onderzoek naar petroleum in die streken heeft plaats gehad. Een en ander in verband met het onlangs herdachte jubileum der Kon. Ned. Mij. tot Expl. van Petroleumbronnen in Ned.-Indië.

Verder publiceert de redactie een uitvoerig overzicht eener door haar van den controleur V. E. Korn ontvangen beschouwing over „Het deel der praktijk in de opleiding der ambtenaren B. B.“ De schrijver is blijkbaar niet blind voor de gebreken, die aan de tegenwoordige opleiding kleven en oppert o.m. het denkbeeld van eene studie in Nederland, onderbroken door een jaar praktijk in Indië.

Voor het overige bevat deze afl. de gewone rubrieken: Boekbesprekingen; Kroniek, door Tertius; Persoverzichten; Vreemde Koloniën; Bibliographie.

Hoe het Hollandsche publiek soms wordt ingelicht.

In de „Fabrieksode“, het wekelijksch oorgaan van verschillende Delftsche ondernemingen dat duizenden lezers telt, geeft „Kalong“ onder het opschrift „Mijn bevinding op een suikerfabriek in Indië“ zijn indrukken weer, door hem als „chemiker“ opgedaan. Het artikel zal vermoedelijk geestig bedoeld zijn; het is echter flauw en uiterst geschikt om aan met Indische toestanden onbekende personen, onjuiste indrukken te geven van een stuk leven aldaar.

Ter kennismaking met den inhoud volgt hieronder het slot:

„Eens, lezers, gebeurde er echter iets bijzonders. Ik herinner 't me, als was 't gisteren gebeurd. Een groote, lange, magere, zwarte kerel, zoo zwart als m'n schoen, loopt, gestoken in een helderwit pak en een kalotje op, de fabriek door. Ra-ra wat was dat? In de rechterhand droeg hij een bruinlederen tasje en toen ik vroeg, wat dat voor een afgod was, kreeg ik ten antwoord: „dat is de haarsnijder, mijnheer“. Nu met recht snijder, daar hij 't voorrecht had mij aan twee kanten te snijden, eerstens m'n haardos, die er onooftijd uitzag en vervolgens m'n beurs, want dat schoengezicht vroeg niet minder dan f 1.—. In de goedang (= bewaarplaats) heb ik me laten snijden. Die groote gebeurtenis van een half uur, die me per minuut bijna 3½ cent kostte, is de grootste variatie voor mij geweest gedurende den maaltijd of campagne. Bepaald een emotievol halfuurtje.“

Tal van andere gebeurtenissen zou ik u kunnen verhalen, maar ik vrees ze niet altijd amusant zouden blijken.

Ten slotte nog deze goede raad voor degenen van u, die in de „suiker“ mochten gaan: Behandel den Javaan streng, doch rechtvaardig, sla hem nooit; beschouw je baas als een godheid en je superieuren als engeltjes, dan gaat met een beetje goede wilskracht alles met stoom“.

De Tropische Natuur.

Afl. 4—5 van den loopenden jaargang van dit maandschrift bestaat uit een aantal korte stukjes, deels geïllustreerd en alle van frisschen inhoud, als: Javaansche aquarium-vissen, door J. Sybrandi. — Krimineele typen uit de insectenwereld, door Ed. Jacobson. — Een mislukte poging tot verrijking van de Ned.-Ind. fauna. — Voor het laatst Hollandsche bekenden in de bergen van Java, door Dr. A. Rant. — Een entomologische puzzel, door S. Leefmans. — Wenken voor insectenverzamelaars, door B. S. — De banteng (Bibos banteng), door G. A. A. — Watergentiaan, door H. Schroo Jr. — Iets over den purperspreeuw, door Bl. — Korte zwerftocht-herinneringen, door P. te Wechel.

Mededeelingen van het Encyclopaedisch Bureau.

Verschenen is Afl. VIII der Mededeelingen van het Bureau voor de Bestuurszaken der Buitenbezittingen, bewerkt door het Encyclopaedisch Bureau.

Ze bevat een Nota (met kaart) betreffende de afdeling Koerintji, samengesteld door den Controleur bij het B. B., A. Ph. van Aken, gewijzigd en aangevuld door het Encyclopaedisch bureau.

Voorts een studie van den heer L. C. Westenek over „De Minangkabausche nagari“.

De legende van de „Batoe Balei“ op Muntok.

In de „Prins“ van 31 Juli vonden we een aardige beschrijving van de legende der Batoe Balei (een reuzenstein, bijna viermaal zoo groot als de grootste steen der Hunnebedden, welke op plm. 4 K.M. van Muntok, op Banka, ligt), welke wij ons veroorloven in haar geheel hieronder te doen volgen.

„Ongeveer drie eeuwen geleden leefde er op Midden-Java een oude vrouw, wier man gestorven was en die nu moest leven van wat ze verdiende met houtspikkelen en waarbij haar zoon Damboewang haar flink hielp. Die zoon echter wilde meer van de wereld zien, verzocht zijn moeder hem te laten gaan en hem haar zegen te geven, om zich daarna te voet van zijn geboorteplaats, niet ver van het toen nog bestaande Modjopahit, te verwijderen. Na verschillende steden en kampings doorgetrokken te zijn, kwam hij eindelijk te Bantam.

Hier wilde hij als matroos de wereld buiten Java zien en scheepte zich op één der naar Siam varende handelschepen in. De reis verliep voorspoedig en ook de terugreis was van dien aard, dat Dampoewang pret in 't zeemans- en handelsleven begon te krijgen. Hij was een flinke borst, wat ook zijn reeder, een oude Bantammer, niet was ontgaan.

Die reeder zag blijkbaar een flinken opvolger in den jongen matroos en hield hem op zijn kantoor, om langzamerhand ingewijd te worden in de reeders- en koopmanskunst en kennis te maken met zijn schoone, huwbare dochter. Dampoewang raakte van zijn kant verliefd op haar en eenige jaren later zien we Dampoewang als chef van het Bantamsche handelshuis, gelukkig levende met zijn lieve vrouw.

Maar de oude moeder van Dampoewang had van reizende kooplieden gehoord, hoe het haar zoon was vergaan en ging daarom op een goeden dag naar Bantam. Daar aangekomen zag ze al spoedig Dampoewang met zijn vrouw wandelen en onder het voorbijgaan groette ze haar zoon.

Deze echter hield zich van den domme, want met zijn voorspoed was ook zijn trots en daarmee 't verloopchen van zijn afkomst gekomen.

De oude vrouw liet zich evenwel niet ontmoedigen en wist in 't huis van haar zoon tot op zijn kantoor door te dringen.

Maar Dampoewang weigerde haar te herkennen, wat hem de woede zijner moeder op den hals haalde. In haar toorn vervloekte ze haar zoon en wenschte hem ten ondergang.

Eenige weken later, Dampoewang was de ontmoeting met zijne moeder nog niet vergeten, moest hij voor zaken met

zijn schip naar Sumatra. Maar deze reis zou noodlottig voor hem worden. Nadat het schip een dag had gezeild, weerklonk er plotseling een gekraak door 't luchtruim, 't schip vloog met alles aan stukken en..... de achtersteven kwam terecht bij Muntok op Banka, de voorsteven op Bantam en 't middenschip in de buurt van Blinjo op Banka.

Na er neergevallen te zijn, versteenden direkt de scheepsbrokken en heden ten dage is de „Batoe Balei“ voor den Muntokschen Inlander het teeken, dat wie zijne moeder verloochent het ergste te wachten staat. Door de Inlanders wordt onder dezen steen geofferd, wel een bewijs dat ze kracht aan dit natuurmonument toeschrijven“.

Boschbouwkundig Tijdschrift Tectona.

De Juni-afl. bevat, behoudens o.m. een rubriek referaten en vertalingen, de volgende oorspronkelijke bijdragen: De bestemming te geven aan de op te heffen koffiereserven (slot); en: Eenige cijfers betreffende de djatibosschen op Java (vervolg), door F. W. Snepvangers.

Het caoutchouc-bedrijf bij het boschwezen.

In afwijking der gewoonte om de uitkomsten van het caoutchoucbedrijf te publiceren in het jaarlijksch verslag omtrent den dienst van het boschbedrijf in Ned.-Indië, zijn deze thans, gegevens bevattend over het jaar 1913, afzonderlijk, van wege het Departement van Landbouw, nijverheid en Handel, uitgegeven bij F. B. Smits te Weltevreden.

De Banier.

In Nr. 26 van dit „Christelijk Weekblad“, zet Ds. G. C. A. A. v. d. Wijngaard zijne kritische beschouwingen over de voorstellen der commissie inzake reorganisatie der Protestantische kerken in Ned.-Indië, voort.

Verder bevat dit Nr. een artikeltje over de opening van het ooglijdershospitaal van het Leger des Heils te Semarang en „Een en ander over de zending onder de Toradja's“.

De Keieesche metselaar.

Onder dit opschrift schrijft Pr. H. Geurtjens in het 2 Juli-Nr. van „De Java-Post“ een artikel, dat voor ethnografen niet van belang is ontbloeit. Wel is waar bouwen de bewoners der Kei-eilanden hunne huizen van hout, bamboe, gaba-gaba en atap, doch voor de ommuring van plantingen enz. gebruiken zij steen, gelijk mede voor het ter ruste leggen van hun dooden in een graf van vier gestapelde muurtjes.

De Indische Mercuur.

Hoofdzakelijke inhoud van No. 32: De suiker en de oorlog, door Dr. H. C. Prinsen Geerligts. — Mededeelingen van verschillende proefstations besproken. — De verbetering van de tabakscultuur in Bihar, door P. Hondius Jz. — Soekaboemische Landbouwvereniging. — De overzeesche handel en de oorlog. — Kultuurberichten. — Kleine mededeelingen, zoomede de overige wekelijksche rubrieken.

Mededeelingen.

Van het Informatie-bureau:

(Heulstraat 17, Den Haag).

Tijdelijke onderzochters voor de Staatsspoorwegen in Nederlandsch-Indië.

Bij de Staatsspoorwegen in Nederlandsch-Indië kunnen tijdelijke onderzochters worden geplaatst.

De candidaten mogen geen hooger leeftijd hebben dan 35 jaar en moeten ten minste gedurende 3 jaren praktische ervaring hebben opgedaan als toezichthouder of uitvoerder bij waterstaats- of bouwwerken of bij den dienst van weg en werken eener spoorwegmaatschappij.

Zij moeten zich verbinden voor 5 jaren, en ontvangen eene aanvangsbezoldiging van f 125 (honderd vijf en twintig gulden) 's maands, bij eene praktische ervaring van 3 jaren als bovenbedoeld, terwijl voor elke 3 jaren langer practijk deze bezoldiging met f 25 (vijf en twintig gulden) 's maands wordt verhoogd.

Aan de betrekking zijn verder verbonden bij voldoende geschiktheid en goede plichtsbetrachting, verhoogingen van f 25 (vijf en twintig gulden) 's maands, telkens na 3 jaren dienst, totdat de maximum-bezoldiging van f 175 (honderd vijf en zeventig gulden) 's maands is bereikt. Voorts hebben bij den aanleg of de exploitatie geplaatst recht op vrije woning, of, bij gebreke van dien, op huishuurindemniteit. Bovendien ontvangen de bij den aanleg geplaatsten eene toelage van f 25 (vijf en twintig gulden) 's maands, welke toelage f 75 (vijf en zeventig gulden) 's maands bedraagt bij eene plaatsing bij den aanleg van den Zuid-Sumatraspoorweg. De bij de opname geplaatsten genieten eene indemniteit van f 25 (vijf en twintig gulden) 's maands benevens een daggeld van f 3 (drie gulden).

Aan de uitzending is verbonden:

- vrije overtocht, e.g. ook voor het wettig gezin, naar Indië en terug, als gouvernementspassagier der 2de klasse, indien de aanvangsbezoldiging f 150 (honderd vijftig gulden) 's maands of meer bedraagt; der 3de klasse, indien die bezoldiging f 125 (honderd vijf en twintig gulden) 's maands bedraagt;

- eene tegemoetkoming in de kosten voor uitrusting ten bedrage van f 750 (zevenhonderd vijftig gulden);

- indien de betrokkene gehuwd is, uitkeering van het bedrag van ééne maand activiteitsbezoldiging als extra tegemoetkoming in de kosten voor uitrusting;

- eene voorloopige bezoldiging van f 100 (honderd gulden) 's maands, ingaande met den dag van inscheping naar Nederlandsch-Indië.

Eenmaal in vasten dienst, kan bij voldoening aan de gestelde eischen benoeming tot opzichter volgen op eene minimum bezoldiging van f 200 (tweehonderd gulden) 's maands, met 5 drie-jaarlijksche verhoogingen van f 35 (vijf en dertig gulden) 's maands.

Aan de betrekking van opzichter is verbonden bij de exploitatie en bij den aanleg recht op vrije woning of, bij gebreke van dien, huishuurindemniteit, en bovendien bij den aanleg eene toelage van f 35 (vijf en dertig gulden) 's maands; bij de opname eene indemniteit van f 45 (vijf en veertig gulden) 's maands, benevens een daggeld van f 5 of f 3 al naarmate al dan niet als brigadechef wordt dienst gedaan.

Zij, die voor uitzending naar Nederlandsch-Indië ter plaatsing op den vorengenoemden voet in aanmerking wenschen te komen, behooien hun gezegeld verzoekschrift in te zenden aan afdeling D (Personeel) van het Departement van Koloniën, onder overlegging van:

- hunne bewijzen van praktische werkzaamheid;
- eene beschrijving van opleiding en levensloop.

In het adres moet worden vermeld de plaats en de datum van geboorte, of de candidaat gehuwd is en e.g. het aantal en den leeftijd zijner kinderen.

(Nederlandsche Staatscourant van 6 Juli 1915, No. 155).

MAISON MEIJER

Trompstraat 73, bij de Laan van Meerdervoort.

TELEFOON 4050. CUISINIER. TELEFOON 4050.

Levering van **Dejeuners, Dinners en Soupers.**
Koude en Warme Schotels met bijlevering van
Zilver, Servies (naar keuze), enz. enz.

Levering dagelijksche DINERS aan huis vanaf f 0.85.

Verlofgangers!

Koopt geen Spreekmachine alvorens het beroemde merk

His Master's Voice

te hebben gehoord! Het is de eenige spreekmachine, die aan alle eischen van een volmaakt MUZIEK-INSTRUMENT voldoet. ZUIVERE, NATUURGETROUWE WEDERGAVE zonder dien onaangename neusklank, die het verouderde systeem van machines met saffernaald eigen is.

Onze Indische agenten hebben steeds groote voorraad machines en platen.

De prijzen der platen zijn in Indië dezelfde als in Holland en verkrijgbaar bij:

N.V. GRAMOPHONE MIJ. „HASSELBACH“
3 Citadelweg, WELTEVREDEN.
GRAMOPHONE AGENCY.
38 Gembongan, SOERABAJA.
HUTTENBACH & Co., MEDAN, (Deli).
Oostk. v. SUMATRA & ATJEH.

THE AMERICAN IMPORT COMPANY

— 22a Amsterd. Veerkade, De. Haag. —

Firma J. SCHEENHOUWER & Zn

Gevestigd 1844.

Complete Meubilering.

Prinsegracht 26 - 's-Gravenhage - Telefoon 5164.

HUPFELD's FILIAAL

Directie:

DUWAER & NAESSENS

PIANO-, PHONO- en MUZIEKHANDEL

is gevestigd:

's-GRAVENHAGE
Kneuterdijk-Heulstraat,
Tel. No. 27.

AMSTERDAM
Stadhouderskade 19,
Tel. No. 4698.

FRANS SLUIJTERS, SPUI 29,

b.d. Spuistraat.

— Den Haag, Tel. No. 38. —

Complete Ameublementen

Vraagt prijs van

Geheele Woninginrichtingen

C. HOYNG,

Spuistraat 20-22 Den Haag.

AMSTERDAM - UTRECHT.

Onze Geïllustreerde Catalogus is een uitstekende handleiding om zich op huishoudelijk gebied in te richten.

TAFELSERVIEZEN, GLASWERK, LEPELS
VORKEN, MESSEN, GASOLINELAMPEN.

Prijscourant gratis.

Door adverteeren in dit blad moet de aandacht op Uwe Firma of Uwe branche gevestigd worden en blijven. Zij, die veronderstellen dat Reclame iets is, waarop dadelijk bezuinigd kan worden, bewijzen, dat zij de reclame niet van den goeden kant bezien.

WISBRUN & LIFFMANN.
 Veenestraat 35-37 - Tel. 2503. - Den Haag.
 DAMES MODEARTIKELEN.
 ZIJDEN STOFFEN, FLUWEELEN, KANTSTOFFEN.
 ALLE SOORTEN GARNEERINGEN, ENZ.
 BALARTIKELEN.

Telef. H 7857 **J. B. HEIJDEMAN,** Telef. H 7857
 CONFISEUR. Valeriusstraat 3. PATISSIER.
 Speciaal adres
 Zoute Krakelingen.

Dr. ALIMONDA'S
 ELECTRISERTOESTELLEN, veel verbeterd, geen
 losse contacten, geen oxydatie, bijna geen onderhoud.
 Garantie - Inruilen.
 GEMAKKELIJKE BETALINGS-CONDITIËN.
 Ook te huur.
P. J. HUIJGENS DEKKER, Weimarstr. 94.
 (Oogen diagnose) Ged. Natuurarts.

Vereeniging OOST en WEST.

Afdeling 'S-GRAVENHAGE.

Aan het Bureau **Laan van Meerdervoort 187**, zijn van 10-12 en van 2-4 uur inlichtingen te be-
 komen omtrent de volgende personen die werk zoeken voor:

Muziek- en Zanglessen.
 Teeken- en Schilderlessen.
 Lessen in moderne talen.
 Fransche-, Duitsche- en Italiaansche Conversatielessen.
 Opleiding admittie examen H. B. S. en Gymnasium.
 Handwerklessen.
 Paedagogische adviezen

Schrijf-, Kopiëer- en Vertaalwerk.
 Lessen in Machineschrijven en Stenografie.
 Ademgymnastiek en hygiënisch spreken.
 Lessen aan spraakgebrekkigen.
 Dame als Hoofd - of hulp in de huishouding.
 Dame als Lectrice of Dame van gezelschap.
 Kinderjuffrouw in Indië.

Deze inlichtingen zijn ook te verkrijgen op schriftelijke aanvraag bij den Secretaris der Commissie voor
 hulp aan werkzoekenden, den heer **J. A. SOETENS, Ieplan 11.**

Aan bovengenoemd adres zijn ook inlichtingen te bekomen omtrent Families die zich belasten met de
 opvoeding van kinderen, omtrent hotels, pensions, inrichting, medische hulp, onderwijs enz.

Indische Dienstboden kunnen zich aangeven in **Laan van Meerdervoort 187** voor eene ver-
 andering van dienst, of een dienst bij een naar Indië terugkeerende familie; hetzij schriftelijk of mondeling;
 voor eene voorloopige opname tot het tijdstip van weder in dienst treden bestaat geen gelegenheid.

OPGAVE van Leden der Vereeniging „Oost en West”, die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaattlessen in Indische talen.

A. H. J. G. WALBEEHM, van Lumeyst. 100, 's-Gravenhage,	{	Javaansch, Maleisch.
Mr. E. RIJKE, Witte Singel 46, Leiden	{	Javaansch, Maleisch, Madoereesch.
C. LEKKERKERKER, Insp. Inl. Onderw. Witte Singel 92, "	{	Maleisch, Javaansch, Madoereesch, Land- en Volkenkunde van Ned.-Indië.
S. TAGOR, Inl. Veearts, Adriaanstraat 47bis, Utrecht,	{	Maleisch. Soendaneesch. Battaksch.

LEDEN, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der
 Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag
 zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

a. Een Boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn.

door J. H. en H. B.

Prijs: 1 exemplaar f 0.10. 50 ex. f 2.80.

voor Departementen en Leden der „Maatschappij tot Nut van het Algemeen” f 2.20 per 50 ex., plus 25 cent
 voor frankeerkosten.

b. Onze Oost II. Iets over den Inlander en zijn Zieleleven.

door T. J. BEZEMER.

Prijs: 1 exemplaar 5 cent. 50 ex. f 2.—;

voor Departementen en Leden der „Maatschappij tot Nut van het Algemeen” f 1.55 per 50 ex., plus 25 cent
 voor frankeerkosten.

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, de Firma
 MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, en andere Boekhandelaren zijn verkrijgbaar:

a. Onze West:

De Kolonie Suriname, door REMAN IRIS;

II. **De Kolonie Curaçao**, door M. VICTOR ZWIJSEN, Oud-Rector van het Colegio „Santo Tomás” te Curaçao.
 Prijs per exemplaar f 0.25 en f 0.03 frankeerkosten

b. Staats- en partic. betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen; Werkkring en Vooruitzichten.

- No. I. **De Bestuursambtenaren in Nederlandsch-Indië.**
 Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
- No. II. **De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie.**
 Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
- No. III. **De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië.**
 Prijs: f 0.15 per exemplaar en f 0.01 frankeerkosten.
- No. IV. **De Ingenieur in Nederlandsch-Indië.**
 Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
- No. V. **De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië.**
 Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
- No. VI. **De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië.**
 Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
- No. VII. **De Vooruitzichten van den Nederlandschen arts in Nederlandsch-Indië.**
 Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
- No. VIII. **De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië.**
 Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
- No. IX. **De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederlandsch-Indië.**
 Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

Genealogisch Heraldisch Bureau

Carl Köffler, 's-Gravenhage, Obrechtstr. 181.

BELAST ZICH MET:

Het verstrekken van inlichtingen op het gebied van
 geslachts-, wapen- en zegelkunde in den uitgebreidsten zin; het
 nasporen van familiebetrekkingen, zoowel binnen- als buitens-
 lands; het opsporen van familie-wapens en zegels; het
 samenstellen van zoo volledig mogelijke geslachtsregisters
 en het opmaken van kwartierstaten onder overlegging der
 officieele bewijsstukken; het bijeenbrengen der benodigde
 wettelijke stukken ter eventuele erkenning, inlijving of ver-
 heffing in den Nederlandschen Adelstand, alsook tot het
 officieel verkrijgen van naamsverandering; het oplossen van
 onbekende wapens; het teekenen en schilderen van hoofd-,
 alliantie- en kwartierwapens, zoowel op papier als perka-
 ment, paneel, enz.; het graveeren van cachetten en zegelingen
 in alle metalen en halfedelgesteenten, het vervaardigen van
 stempels en clichés tot het bedrukken van postpapier, het
 branden van wapens in glas, het leveren van boekbanden,
 portefeuilles, etc., met in ieder gedreven wapens, enz.,
 alsmede het ontwerpen en leveren van ex-libris.

Redactie en Administratie van „Het Zoeklicht” voor
 Genealogie en Heraldiek.

Vleugels, Piano's Kunstspel-Piano's, Orgels

Verhuur PIANO's van f 5.- p. mnd of f 50.- p. j. af.
 VLEUGELS „ f 8.- „ „ „ f 80.- „ „

REPARATIE - STEMMEN - RUIL.

Afdeling Gebruikte Instrumenten.

Speciale Inrichting
 voor het gereedmaken voor de TROPEN.

GOOSEN & SWAGERMAN
 DEN HAAG - BOEKHORSTSTRAAT 149

P. KOLE, Drogist.

Valeriusstraat 40
 Telef. 5301.
 DEN HAAG.

Fred. Hendriklaan 215
 +
 Telef. 1776 Z.
 SCHEVENINGEN.

BORSTELWERK, SPONZEN, ZEEMLEDER
 TOILET-ARTIKELEN, EAU DE COLOGNE
 ARTIKELEN VOOR ZIEKENVERPLEGING
 SPECIALITEITS-GENEESMIDDELEN.
 Aan beide zaken Personenweegstoel.

TELEFOON H 7057

C. P. A. NICOLAÏ

Specialiteit in HEEREN-MODEARTIKELEN

Ruime keuze. - Nieuwste Modellen.

Dunklerstraat 33 hoek
 Valeriusstraat.

Sigarenmagazijn HAVANA HUIS,

Groot Hertoginnelaan 109, halte Lijn 3 en 13.
 Den Haag.

Aanbevolen merken. { Nanjo - Queen Loanda 5 cent.
 El Grande - Expres - La Belleza 4 cent.
 Joseph Israëls - Vincio - Carona 3 cent.

ALLE MERKEN CIGARETTEN.

IMPORT.

Telef. Haag 8450.

EXPORT.

P. B. VAN MOORSEL & CO

Kerkplein 11-12, naast het Hoofdpostkantoor.
 Torenstraat 5-6 - Telefoon 2898 - Den Haag

Goedkoopst adres voor het geheel
 of ged. installeren van woningen.

Leverancier van H. M. de Koningin.

Maison de Bonneterie

Leverancier van H. M. de Koningin.

DEN HAAG, Buitenhof-Groenmarkt.

AMSTERDAM, Kalverstraat-Rokin.

Grootst gesorteerde Magazijnen van Elegante Dames- en Kinderconfectie.

J. v. MOORSEL

Schoolstraat 27 - Den Haag - Tel. 2014

EERSTE HUIS

in: Stoffen, Mouselines en Witte Goederen. :: Stalen op aanvraag.

Postzegels

voor verzamelaars te koop gevraagd, los of in Album; ook gelegenheid om in te zenden voor de veilingen.

C. J. REYERSE, Spui 147.

M. P. MULLER,

Galileistraat 133 en 129

Tel. H 6375

Valeriusstraat 13

Tel. H 6370

MAGAZIJNEN VAN

Gas- en Electriche Ornamenten.
BADEN EN GEYSERS.

Confiserie en Chocolaterie Royales

J. A. KRUL.

Grand Salon de Rafrâichissements NOORDEINDE 44,

Steeds verkrijgbaar onze van ouds bekende

Indische SPEKKOEK à f 1.20.

A. SCHRÖDER & Co.

Groenmarkt.

Uitgebreide keuze

BADARTIKELEN

voor Dames, Heeren en Kinderen.

P. G. JANSSEN'S
Luxe Verhuur Auto's.

Eenig adres:

KONINGINNEGRACHT 1d,

over Hoofdingang Dierentuin.

Men lette op Telefoon No.

H 872, H 851en **H 852.**

Auto's voor Trouwgelegenheid

en

Maand-Auto's.

Brenge een bezoek aan **BOEATAN**
Magazijnen van **INDISCHE KUNSTNIJVERHEID**

DISTILLEERDERIJ EERSTE KLASSE

Likeurstokerij „DE GEKROONDE LELIE”.

Jenever
Brandewijn
Cognac

Opgericht 1821.

Gestookte
Citroen,
Oranjabitter

Fijne Likeuren in alle sterkten en hoeveelheden verkrijgbaar.

MOBACH & Co. ZUID BINNENSINGEL 20
DEN HAAG TELEPHOON H. 1984.**Adverteeren doet verkoopen****VESTIGT U IN ARNHEM OF OMSTREKEN**

VELP — STEEC ELLECOM — DIENEN — OOSTERBEEK — HEELSUM — RENKUM.

Inlichtingen gratis Bureau V. V. V. Stationsplein 15, ARNHEM en bij de Secretarissen der verschillende V. V.'s.

C. J. DE GILDE,
PHOTOGRAAF.

ZOUTMANSTRAAT 47. DEN HAAG.

Specialiteit voor het maken van
Binnen- en Buitenopnamen.Bekroond op de 4de Tentoonstelling te Ivry-sur-Seine
met de Gouden Medaille, 28 Maart 1914.RESTAURANT 1e ETAGE, Ingang No. 17 Tel. Int. 2479
Plat du jour f 0.50 — Diners f 0.90, f 1.40, f 2.00. A la carte.**RESTAURANT - KNAPPSTEIN**VLAMINGSTRAAT 15-17 — 's-GRAVENHAGE
Des avonds na 8 uur: PLAT DU SOIR à f 0.75
PARTERRE: LUNCHROOM, INGANG No. 15. KOUDE EN WARMESPIJZEN.**L. HEUVELMANS**

EXPERT JUWELIER TAXATEUR

Passage 14.

GEËTALEERD: nieuwste modellen Heeren
Zegelringen in 18 kar. Goud en Platina. Nieuwe
modell. Zilv. Beurzen en Geldbeursjes.
ZILVEREN THEESERVIEZEN.